

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Citation: Andersen, H. C.: "H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 213. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-hcaeventyr07val-shoot-idm139890595461312.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

»Deilig!«

»Deilig!« blev trykt første gang i NEH 4-60, der udkom 9.12.1859.

Om eventyrets tilblivelse vides intet udover, at det har foreligget færdigt 12.11.1859, da A læste det op i Studenterforeningen (Buket 190).

I Bemærkninger hedder det: »I Historien »Deilig« ere saagodt som alle Enkefruens dumnaive, hverdagsferske Udtalelser optagne fra Naturen« (17), men udover en enkelt episode helt tilbage fra 1835, der direkte indgår i eventyret (se ndf), er det ikke muligt at sige, om inspirationen er udløst ved nogle aktuelle udtalelser. Derimod synes selve kimen til eventyret at kunne føres tilbage til en rejse, A foretog til Nysø i sommeren 1838, idet det i et brev til Theodor Collin 3.7.1838 hedder: »Fra Kjøge fik jeg en meget smuk Dame til Naboerske, kun 16 eller 17 Aar, hun sværmede for Digteren H.C.Andersen lod det til, og det havde Mennesket Andersen godt af, jeg var saa veltalende, som Heden tillod, men Pigebarnet var lidt ubetydelig, Aanden maatte jeg skyde en hvid Pind efter, det var Formen alene jeg hyldede. Til Alt hvad jeg sagde, udrød hun: det er mageløst deilig!« (BJC I 130).

162.3*Guldmedaillen*] Det kgl. danske Kunstakademis guldmedalje. - **10***Trommeslag*] officielle bekendtgørelser og andre nyheder af almen interesse blev meddelt af omvandrede trommeslagere. - **14***Boldgade*] tumbleplads, distrikt. - **22***Gaspar Hauser*] ty. hittebarn (1812-33), der 26.5.1828 dukkede op i Nürnberg i bondedragt. Totalt uvidende og meget barnagtig blev han sat i huset hos en professor Daumer som byens plejebarn, idet man iøvrigt antog, han var af fornem slægt. Dette rygte styrkedes yderligere, da han i 1833 blev dødeligt såret ved et dolkestød under en spadseretur i slotsparken ved Ansbach. I 1857 havde den da. anatom og fysiolog D. F. Eschricht (1798-1863) i en samling Folkelige Foredrag givet en skildring af Hauser ud fra den hypotese, at han i virkeligheden var evnesvag. - **26***Porten*] Porta del Popolo.

163.2*en stor Plads*] Piazza del Popolo. - *en Obelisk*] den ægyptiske obelisk blev hjemført af kejser Augustus (63 f.Kr.-14 e. Kr.) og opstilledes først i Cirkus, men blev 1589 flyttet til P.d.P. - **3-4***en Organist ... Obelisk*] sml. brev til Edvard Collin, Odense 16.7.1835: »Forleden Aften var jeg i Selskab med een af Honoratiorenes Fruer fra Byen Faaborg, en meget pyntet Dame, jeg viiste hende nogle Kobberstik og siger da: »Her skal De see Indkjørselen til Rom, piazza del popolo. Der staaer en Obelisk som er 3000 Aar gammel.« »En 214 Organist!« siger hun. »Nei, en Obelisk!« - »Ja vist! men hvor kan en Organist blive 3 000 Aar!« - Jeg vil døe paa at det er Sandhed hvad jeg fortæller. Et heel Selskab var Vidne dertil« (BEC I 232). - **10***Najade*] de rindende vandes nymfer i den gr.-rom. mytologi. - **18***tør*] må. - **32-33***Ja, naar jeg nu vinder ... saa reise vi]* selvbiografisk træk. Om A.s intense interesse for klasselotteriet se sagregistre i Dagbøger og div. brevudgaver.

164.17*det stille Vand med den dybe Grund*] gl. ordsprog (Mau 9591), egl. som udtryk for at tavshed og stilfærdig optræden dækker over listighed og lumskhed eller over dybsindighed og skarpsindighed; her ironisk. - **27-28***Pompeji og Herculenum*] blev ødelagt ved Vesuvs udbrud 24.8. år 79 e.Kr.

165.5-6*Thorvaldsen*] da. billedhugger (1770-1844).

166.6-7*Pygmalion fik sin Galathea*] den cypriotiske konge Pygmalion lavede iflg. Ovids Metamorfoser 10.243ff engang et elfenbensbillede af en ung kvinde, som han forelskede sig i. Da Afrodite på hans bøn gav statuen liv, giftede han sig med Galathea. - **14***Bisp i en Gaaserede*] udtryk der egl. sigter til St. Martin af Tours (ca. 319-400); da udsendinge kom for at tilbyde ham bispestolen i Tours fandt han sig uværdig dertil og gemte sig i en gåsesti, men røbedes af de skræppende gæs. - **19f.** Sml. Holger, der opgiver sit frieri til Clara pga. tabet af en seleknap i DtB (90f). - **29***Sophie*] af gr. sophia: visdom. Sml. iøvrigt Sophie i O.T. (26).

167.6-8*Alt det ... spurgt ud*] sml. den skånske herre ved nedstigningen i minen i Dannemora i I Sverrig: »Det er det Kjedelige ved at reise, at man skal see Alting; man kan jo ikke være Andet bekjendt! det er jo en Skam for En, naar man kommer hjem, og da ikke har seet Alting, hvad de Andre spørge om« (112). - **15***fatigueret*] udmattet. - **27***Antikkerne*] statuerne fra antikken.

168.4*Leer, Støv*] dvs. forgængeligt (jvf. bibelsk sprogbrug). - **9***hist oppe ... tilægte*] jvf. Matthæus 22.30.